De stand der Oera Linda problemen.

De Provinciale Bibliotheek van Friesland heeft in 1956 een bibliografie laten drukken betreffende het Oera-Linda-Bok, van Ds. J. J. Kalma. Dit werkje van 61 p.p. is niet in de handel, maar toegezonden aan diverse bibliotheken.

Aan de uit 648 nos bestaande beschrijving van drukwerken is toegevoegd een overzicht der collectie brieven, handschriften, portretten enz., die evenals de literatuur aanwezig zijn op voormelde bibliotheek en bij het Friesch Genootschap. Door de chronologische indeling der literatuur ziet men, met één oogopslag, de curve der publieke belangstelling: rijzen, dalen en in 1933/34 uitschieten tot ver over onze oostelijke grenzen. Naar voorlopige indruk is de opgave der literatuur welhaast compleet.[1]

Het toegevoegde „overzicht'' vermeldt echter niet de behalve het originele O.L.B. handschrift, ca 1938 door de Pr. Bibl. van de familie Over de Linden ontvangen boeken, echte „overtuiging-stukken'',

afkomstig uit de boekerij van Cornelis o.d. Linden, de eerst bekende bezitter van het O.L.B. (verder ook wel te noemen: CI.). Onopengesneden zijn en waren ze zeker niet!

Het zij mij vergund over de stand van zaken het volgende naar voren te brengen om nieuwe, serieuse belangstellenden, die allicht geen moed en tijd hebben om zich ver te wagen in voormeld „oerwoud" van literatuur, wat op weg te helpen. De langjarige strijd is immers niet zonder resultaten gebleven, waardoor een groot deel der gedrukte stukken niet meer van direct belang is voor de oplossing van eventueel nog resterende hoofdvragen, hoe interessant die literatuur ook uit anderen hoofde moge zijn.

Dr. J. G. Ottema publiceerde het handschrift in 1872, met een Nederlandse vertaling. Het heette uit de 13e eeuw te dateren en zou tussen 558 en 50 vóór Chr., achtereenvolgens door verschillende Friese voorzaten van CI. zijn opgesteld.

Als eerste resultaat van de bijkans tachtigjarige strijd kan geconsta-teerd worden, dat die over de echtheid van het O.L.B. is volstreden.[2] Algemeen wordt het thans gehouden voor een maaksel uit ca het midden der vorige eeuw. Alleen nazaten der familie Over de Linden en enkele fantasten schijnen het m.s. ook thans nog voor min of meer echt te houden.

In Nederland, om ons daartoe te bepalen, is daarna de vraag: wie de maker was, het meest aan de orde geweest. De taalgeleerde J. Beckering Vinckers wees reeds in 1877 CI. als zodanig aan. Zijn brochure is nog steeds van waarde, als model van onpartijdig onderzoek, op een moment waarop, door een leerling medewerker, nog allerlei waardevolle gegevens te Den Helder te verzamelen waren, o.a. uit de mond van de weduwe van CI., waarvoor deze, overigens geheimzinnig doende man, geen geheimen had gehad. Het was zijn tweede vrouw.

Ieder die zich een oordeel wil aanmatigen over de auteurs-kwestie, dient te beginnen met die brochure, die op p. 33-37 zelfs een uit 110 nos bestaande lijst geeft van de door CI. nagelaten boeken, waaronder oud-friese woordenboeken. Cornelis deed in de jaren 1830-33 als scheeps-timmerman een reis naar Hongkong en was van 1833 tot zijn overlijden op 22 febr. 1873 werkzaam op 's Rijks-Marinewerf te Den Helder, laatstelijk als eerste meesterknecht, zoals dat heette in de nog bescheiden titulatuur dier dagen.

Gereleveerd moge worden, dat in het O.L.B. onder gezegde pre-historische voorzaten van CI. één voorkomt met de naam „Adelbrost, Grêvetman" over de Linda-oorden (p. 122) en op p. 40, in de wetten

voor de buitenvaarders een „skolt by nacht". Dit alles riekt aandoenlijk naar egocentrische stamtrots van Cornelis en naar de marinewerf, waar adelborsten en de schout bij nacht zeer bekende figuren waren. Wij citeren de eerste uitgave van het O.L.B.

Wij kunnen nu van 1877 overstappen op 1927, het jaar waarin Dr. M. De Jong Hzn. liet verschijnen zijn wetenschappelijke detective roman, getiteld Het geheim van het Oera-Linda-Boek. Als enige auteur werd daarin aangewezen Dr. Eelco Verwijs, archivaris-bibliothecaris van Friesland. Door dit boek is het auteursprobleem met een, een betere zaak waardig talent, ontzettend vertroebeld.

In 1928 is De Jong o.a. bestreden in mijn brochure De auteur van het O. L. B. In 1929 verscheen een uitvoerig verweer van De Jong, Smaadschrift, romantiek of wetenschappelijk bewijs? in 1930 op de voet gevolgd door mijn De houding van Dr. Eelco Verwijs. Het debat tussen De Jong en Boeles werd eerst in 1939 besloten met een laatste woord van De Jong [3], Het O. L. B. in Duitschland en hier.

Mijn standpunt is en was, dat Cornelis o. d. Linden (Cl.) de enige auteur van het O.L.B. is geweest. Er zal geen beroep gedaan worden op alle bewijzen van instemming van m.i. bevoegde beoordelaars. Men raadplege de literatuur.[4]

Behalve het probleem van de echtheid kan dus ook de vraag, of Verwijs de auteur was, thans wel als definitief opgelost beschouwd worden. De auteurs-kwestie is daardoor veel eenvoudiger geworden. Zo ook de beoordeling van de aard van het veelal voor een parodie gehouden. O.L.B. Wat het stellig niet was.

Al moge het standpunt, dat Cornelis o. d. Linden de enige auteur geweest is, sedert 1940 niet meer deskundig betwist zijn, dit neemt niet weg, dat er nadien nog wel het een en ander over het O.L.B. is geschreven, dat niet geheel onvermeld kan blijven als teken, dat de schrijvers niet meer voldoende op de hoogte waren.

Dr. Poortinga wees er reeds op, toen hij dat geschrijf in 1956, in De Tsjerne, m.i. terecht bestempelde als: „Pûden (zakken) fol heale (halve) wiisheit, Oera-linda-kunde uit de tweede hand". Voorts is het wel interessant om te onderzoeken welk eindstandpunt thans, in Friesland, wordt ingenomen ten aanzien van het auteurs-probleem.

Wie in verband met het voormelde zou verwachten, dat, nà Verwijs, Cornelis o. d. Linden als auteur zou zijn geproklameerd, omdat andere

serieuse candidaten bij het langdurige debat niet naar voren zijn gekomen en er ook geen nieuwe gegevens van betekenis zijn geproduceerd, komt bedrogen uit. Op de vraag of CI. dan de auteur was, wordt kalmweg niet ingegaan en men maakt zich van dit eindprobleem af met de bewering, dat wij bij het O.L.B. nog steeds staan voor een onopgeloste kwestie!

Het minste, dat verwacht had mogen worden is, dat dit standpunt gemotiveerd werd. Poortinga zegt in 1956 alleen: tot een uitgemaakte zaak is de kwestie van het auteurschap niet gekomen. Misschien, vervolgt hij, kan het ook nooit zover komen, omdat enkele schakels, die voor een strikt bewijs nodig zijn „nea wer bleat lein wurde kinne".

Uiterst vaag, al te vaag, na de zeer gedokumenteerde betogen van B. Vinckers, ondergetekende en de reeds geciteerde samenvatting van Dr. Burger.[4] Laat Poortinga nu maar eens de schakels noemen, die z.i. nog ontbreken aan het bewijs dat CI., die kennelijk bedoeld, maar niet eens genoemd wordt, de auteur was. Wat is de oorzaak van deze opvallende houding?

Acht men het wellicht niet opportuun om Cornelis Over de Linden als auteur ook maar op enige wijze, b.v. door het vermelden der voorhanden aanwijzingen, te erkennen? Dat rechtstreeks bewijs nodig zou zijn is een populair misverstand.

Nieuwe belangstellenden kunnen nu wel verder hun eigen gang gaan. Indien zij de aangewezen weg volgen, kunnen zij zonder te verdwalen zich zelf wel een oordeel vormen over de auteurs-vraag.

Leeuwarden, October 1956. MR. P. C. J. A. BOELES.

[1] Bij N. Japikse no. 297 ontbreekt een verwijzing naar de Bijdr. voor Vaderl. Gesch. en Oudheidkunde, 1930/1 p. 160.

[2] Vgl. het „Overzicht van de stand van zaken" bij Dr. M. De Jong, Hzn. in zijn „Smaadschrift enz.", 1929.

[3] Blijkens een overlijdens-bericht in de Leeuwarder Courant van 26 Oct. 1939 (niet bij Kalma) was Dr. M. De Jong in 1883 geboren te Ferwerd en sedert 1937 gepensionneerd hoofd eener U.L.O. school te Amsterdam. Hieraan kan worden toegevoegd: dat hij van 1923-1930 de kwaliteit had van privaat-docent in de vaderlandse geschiedenis te Amsterdam.

[4] Zie vooral de samenvatting door Dr. C. P. Burger in Het Boek, 1931, pp. 127-130.

Aard en inhoud van het Oera Linda boek.

Vervolg op:
De stand der Oera Linda problemen

Het eerste gedeelte van dit overzicht, verschenen in It Beaken, 1957-no. 1, handelde v.n. over de auteurs-vraag, nadat geconstateerd was, dat m.i. thans reeds als vaststaande kan worden aangenomen:
1. dat het O.L.B. een maaksel is uit ca. het begin van de tweede helft der vorige eeuw.
2. dat het niet geschreven is door Dr. Eelco Verwijs, archivaris-bibliothecaris van Friesland, zoals werd betoogd in de in 1927 verschenen, wetenschappelijke detective-roman van Dr. M. de Jong Hzn., Het geheim van het O.L.B., die daarbij uitging van een reeds in 1916 onjuist gebleken verhaaltje van Johan Winkler.

Daaraan moge resumerend worden toegevoegd, dat indien Verwijs zich werkelijk zó hevig geërgerd had aan het beweerdelijk door frisiomanie beheerste dilettantisme der Friese wetenschap, omstreeks het midden der vorige eeuw, gelijk De Jong suggereerde, deze Verwijs, om die ergernis te luchten, ongetwijfeld de meer waardige en direct succes belovende weg zou hebben gekozen, die in 1873 werd ingeslagen door Dr. J. Bolhuis van Zeeburgh, in diens „Kritiek der Friese geschiedschrijving".

De provinciale ambtenaar Verwijs zou dan ook niet het geenszins denkbeeldige gevaar hebben gelopen, dat hij door zijn mede voor het lapje gehouden superieuren, de Gedeputeerde Staten van Friesland, met oneervol ontslag op straat gezet zou worden.

Bovendien – stel eens, dat Verwijs de falsaris was – dan had hij van het O.L.B. allicht iets meer leesbaars gemaakt.

In verband met het sub 2 overwogene kon ook reeds aangenomen worden, dat niemand anders de auteur geweest kon zijn, dan Cornelis over de Linden, overleden op 22 febr. 1873, vanaf 1833 werkzaam op 's Rijks-Marinewerf in Den Helder, laatstelijk als bedrijfsleider.

De ophemeling van het geslacht Over de Linden, als een over-oud Fries geslacht, pleit wel het meest van alles voor het auteurschap van Cornelis. Wie ter wereld had – aldus Mr. R. Fruin [1] – daarvoor interesse, behalve een lid van dat geslacht zelf? Cornelis vermeldde die stamboom dan ook achter op de foto met zijn portret, dat vereerd werd aan de goedgelovige Dr. Ottema.

Voor hand- en spandiensten, als stroman van Verwijs, gelijk De Jong in zijn systeem wel moest aannemen, zou Cornelis zich stellig niet hebben laten gebruiken. Het was een leidende, dominerende figuur.

Het auteurschap van Cornelis werd door ons reeds in 1916 aangenomen, mede op grond van de toen in de Vrije Fries afgedrukte correspondentie van Verwijs met Johan Winkler en versterkt door de in 1931 mede aldaar gepubliceerde briefwisseling van Verwijs, waaronder nu ook die met Cornelis over de Linden.

Een der resultaten van eerst gemeld artikel was, dat dr. G. A. Wumkes ook overtuigd werd van het auteurschap van Cornelis. Wumkes ontwaarde in het O.L.B. zelfs oprecht bedoelde maçonnieke denkbeelden, die klopten met onbetwist door de veel schrijvende Cornelis nagelaten verhandelingen.

Op de inhoud van het O.L.B. werd reeds terloops ingegaan, doch die dient thans nader te worden toegelicht om de motieven van de auteur te leren kennen, daar misverstand in dezen wel de voornaamste oorzaak was van de langdurige strijd over de Oera Linda problemen.

De aard en inhoud van het Oera Linda boek

Het O.L.B. is in zijn soort een unicum, met een op allerlei bronnen geinspireerde, aanvankelijk verbijsterende inhoud, geschreven met totaal onbekende, wat aan runenschrift herinnerende lettertekens.

Dit boek stelde voor problemen, waarbij uitgebreide historische en taalkundige kennis te pas komt, alsmede van Friese toestanden. Lastige, veel tijd vergende problemen, waarvoor niemand, die ze op zijn weg vindt, de neus behoeft op te halen, omdat zij het kritisch vermogen op een zware proef stellen.

Het behoeft dan ook niet te verbazen, dat de beste karakteristiek van het O.L.B. o.i. uiteindelijk eerst is gegeven door een geleerde van internationale vermaardheid, wijlen Prof. Arthur Hübner, hoogleraar in de germanistiek te Berlijn, overleden in 1937, op 51 jarige leeftijd.

In 1934 verscheen zijn brochure Herman Wirth und die Ura Linda Chronik. De ook in Nederland niet onbekende en daar geboren Wirth had met zijn „Chronik" de knuppel geworpen in het hoenderhok der Duitse geleerden, toen in de jaren 1933-4 het nationaal-socialisme van Hitler c.s. naar voren kwam. Een kroniek, die een vertaling bracht van het O.L.B. en die tot de scholen in Duitsland begon door te dringen, als een Germanenbibel.

Prof. Hübner diende dus wel uitvoerig op de inhoud van het O.L.B. in te gaan, waarvan Wirth de bronnen voor echt verklaarde en waarvan hij allerlei karakteristieke zinnen en gedeelten had weggelaten. In de voordien verschenen Nederlandse literatuur is de aard van het O.L.B. door sommige schrijvers wel reeds juist aangeduid, maar te

weinig toegelicht. Anderen, als De Jong, wijdden er ellenlange betogen aan, die ook door de roman-vorm meer indruk maakten op vele niet critische lezers.

Het betoog van Hübner is veel beter te volgen, reeds door de beknoptheid zijner slechts uit 40 blz. bestaande brochure, terwijl De Jong 405 nodig had voor zijn tendentieus betoog. Gaarne moge overigens erkend worden, dat De Jong de eerste was, die de inhoud van het O.L.B. nauwkeurig heeft nageplozen.

De analyse die Hübner daarvan gaf voor het publiek in Duitsland zal wat aangevuld worden o.a. met de bespreking van enkele Friese fabelkronieken.

Hübner constateert dan, dat het O.L.B. ons een verhaal brengt in de vorm van een familie-kroniek en wel van de oer-Friese familie „ovira"- of „oera Linda", waarin zich „angeblich ein altes Hausbuch hat fortgeerbt", dat in fragmentarische vorm aantekeningen bevat van de voorouders van de tegenwoordige familie Over de Linden, uit de zesde tot de eerste eeuw vóór onze jaartelling.

Eerst krijgen wij het boek van Adela en haar aanhangers, waarin uitvoerige gedeelten zijn ingelast, die op veel oudere tijden dan de 6e eeuw vóór Chr. betrekking hebben. Aan de wanden van Friese burchten waren n.l. de oudste geschiedenis, godsdienst en rechtsnormen van Frijas-volk (Friese volk) ingegrift.

Ca. een half dozijn der mannelijke en vrouwelijke voorouders der familie Over de Linden vertellen verder in hunne aantekeningen de gebeurtenissen, die zij beleefd hebben en hunne opvattingen over het wereldgebeuren.

Karakteristiek zijn twee voorwoorden. In dat van 803 na Chr. „skreven to Ljudwerd", maant Liko ovira Linda zijn erfgenamen aan om de ogen van een monnik nooit over deze geschriften te laten gaan. In het jongere voorwoord „skreven to Ljuwerd" in 1256, beginnende met „Okke min svn" maant Hidde oera Linda deze zoon aan om deze boeken met lijf en ziel te bewaren. Zij bevatten de geschiedenis van ons gehele volk en van onze voorvaderen. Verleden jaar heb ik die uit de vloed gered. Ik heb ze overgeschreven op overlands papier. Bijaldien gij ze erft, moet gij ze ook overschrijven. Uwe kinderen desgelijks, opdat zij nimmer verloren gaan. Wâk (waak).

Van deze nakomelingen heeft niemand zich verder in het O.L.B. vereeuwigd. Wie, gelijk Dr. Ottema, het in goed vertrouwen ter hand neemt moet het tot ons gekomen handschrift aanzien voor een afschrift uit de 13e eeuw onzer jaartelling.

Hübner zegt nu verder: ,,Hinter den scheinbar lose und zufällig aneinander gereihten Aufzeichnungen steht in Wirklichheit ein klarer Plan, eine Art Kulturphilosophie, pessimistischer Haltung". Een mythische tijd, vermeld op de Friese burchten, gaat aan de historische vooraf, waarin met de komst van Friso in 303 vóór Chr. allerlei Friese koningen optreden.

Grote natuurrampen scheiden de beide perioden. Het O.L.B. sluit met de tijd ,,Wo die geschichtlichen Zeugnisse zu sprechen beginnen, um sich noch für ein Stückchen mit den alten friesischen Chroniken zu überschneiden".

Van die Friese fabel-kronieken moet de meest bekende, van Ocka of Occo Scharlensis door de auteur van het O.L.B. geraadpleegd zijn. Daaraan doet reeds denken de naam Okke in de aanhef ,,Okke min svn" en vooral de in de beide toespraken vermelde lotgevallen van het O.L.B. De door Bolhuis van Zeeburgh [2] afgedrukte voorrede van de in 1597 door Andreas Cornelius uitgegeven kroniek vermeldt de lotgevallen van de daarin uitgegeven Occo, die hier en daar treffend herinneren aan die van het m.s. van het O.L.B. Het m.s. van de Occo zou b.v. lang bij de familie bewaard zijn gebleven te Stavoren en daar weer ontdekt zijn. Op de Occo en vooral op de kroniek van Hamconius is blijkbaar gebaseerd de kleine reeks van onhistorische Friese koningen van het O.L.B. (Zie: De Jong ,,Geheim", p. 146-149.)

Deze verwantschap van het O.L.B. met Friese fabelkronieken past zowel bij Cornelis, als bij de opvatting dergenen, die het O.L.B. houden voor een parodie op de frisiomanie. Maar deze laatsten vergaten, dat het O.L.B. veel vroeger begint dan de friese kronieken en wel met een mythische periode, die dan ook verband houdt met de D u i t s e fabel-literatuur en zij merkten ook niet op, dat het z.g. Friese vrijheids-ideaal m e e r F r a n s, d a n F r i e s is. Dit blijkt uit hetgeen Hübner nu laat volgen.

Een der meest karakteristieke, utopische doelstellingen van het O.L.B. openbaart zich in de wetten, die het leven der oer-Friezen zouden geregeld hebben. Het is voor minstens een kwart daarmede gevuld. Maar die wetten zijn niet ontleend aan de o.a. door Von Richthofen gepubliceerde, echte oud-Friese wetten en evenmin aan de Karolingische Lex Frisionum. ,,Das Buch zeicht tiefe Spuren von der Naturrechts-lehre der Aufklärung und dem, was die französische Revolution daraus gemacht hat." De grote slagzinnen van de Franse revolutie: égalité, liberté, justice, klinken door het gehele O.L.B.

Cornelis over de Linden ontleende ze aan het indertijd veel gelezen

boekje van Volney, Les ruines ou Méditation sur les révolutions des empires, waarvan hij een veel gebruikte Nederlandse vertaling naliet. Hij dweepte met deze leuzen en verwerkte ze o.a. in de wetten voor de stuurlieden of buitenvaarders.[3]

Opvallender dan de Franse herkomst van deze vrijheids-idealen, er zijn en waren immers ontelbare vrijheids-leuzen van zeer diverse inhoud, is in het O.L.B. de voorheen in Nederland praktisch geheel onbekende „W r a l d a - m y s t i e k", die in een parodie op de frisiomanie, met zijn Duitse herkomst, geheel niet past. Niemand heeft er dan ook ingezien een poging om de Friese wetenschap te parodiëren. Zelfs aan De Jong is het niet gelukt om dit aannemelijk te maken. Zijn hoofd-argument voor het auteurschap van Verwijs blijft dan ook zeer hoog in de lucht zweven.

Hij beweert nl. dat de mystiek van Wralda, met als zinnebeeld het rad met zes spaken, tevens het beeld van T. ANFANG en T. BIJIN, waaruit de tijd kwam, alleen in het O.L.B. gekomen kan zijn via Verwijs. Deze zou een en ander ontleend hebben aan een in zijn dissertatie vermeld boek van Montanus, Die deutschen Volksfeste, Jahres und Familienfeste (1854), waarvan hij een exemplaar naliet.

Hübner wijst er voor het eerst op, dat de eerste 50 blz. waarin de Wralda-leer voorkomt reeds in 1853 opgenomen waren in een populaire verzameling „Das Vaterland. Ein deutsches Volksbuch zur Unterhaltung und Belehrung".

Dat Verwijs, in verband met de aard van zijn studie, bekend was met „Montanus" sluit natuurlijk geenszins uit, dat de veelbelezen Cornelis er ook op de een of andere manier mede in aanraking kwam. Wel is het begrijpelijk, dat sommige belangstellenden, die Cornelis onderschat hebben, dit minder waarschijnlijk achtten en zochten naar medewerkers.

Reeds Beckering Vinckers heeft deze moeilijkheid opgelost in zijn bekende brochure van 1877, p. 38. Hij vertelt, dat sedert 1845, tot zijn dood in 1867, een uit zijn land gevluchte Duitser E r n s t S t a d e r m a n n naast Cornelis over de Linden woonde, als boekbinder van de Marine en boekverkoper. Een man met tal van ervaringen en kundigheden. Hij was o.a. beëdigd translateur voor de Europese talen, kende Grieks en Latijn en werd een vriend van Cornelis, waarmede hij dagelijks praatte. Zie daar de aangewezen leverancier van allerlei bronnen van het O.L.B. en vrij zeker ook van het papier, waarop het geschreven is.

Op de band van de Nederlandse vertaling van „Les ruines" van

Volney, die Cornelis naliet, staat dan ook de naam Ernst Stadermann. In karakter, afkeer van kerk en priesters en ten aanzien van democratische beginselen kwam hij overeen met zijn buurman. Het is opgevallen, dat Cornelis met het lanceren van zijn mistificatie gewacht heeft tot 1867, het jaar waarin de man, die kennelijk te veel wist, is overleden. Deze zal vooral ook Duitse boeken geleverd hebben. Voor het eerst herkende Hübner in de, er wat uitlopende, lyrische beschrijving der maagden Lyda, Finda en Frya de zoete taal van de Duitse volks-literatuur, o.a. van Marke Marlitt uit het eerste deel der 19e eeuw. Overigens zijn de relazen o.a. van de tochten naar de Krekalanders (Grieken) ook o.i. zeer vervelend.

Hübner toont voorts aan, dat het O.L.B. het werk is van ,,eine Phantasie'' van één auteur dus, wiens ,,Volksetymologie'' het voornaamste ,,fabelbildende'' bouwprincipe is. Als typerend voorbeeld wordt o.a. aangehaald de oer-geschiedenis van het Slavische ras: het was een volk van slaven (sic!). Het begrip vrijheid leerden deze slaven eerst kennen door Friese zeelieden. Magyaren werden tovenaars of Magiërs. Kadheimer waren zeelieden, die nimmer ,,hinaus fuhren'', maar aan de kade bleven liggen.

Dergelijke volksetymologie is geen uitvinding van het O.L.B. maar typeert ongeschoolde fantasten, die zich nog in de vorige eeuw deden gelden. Ten onrechte zagen velen daarin grappen van een als parodie geschreven boek.

De geleerden zijn het er nu wel over eens, dat soortgelijke dwaas aandoende etymologieën ook in de Friese fabelkronieken voorkomen en in vele verouderde historische werken, als Winsemius, waaromtrent in mijn ,,De auteur van het O.L.B.'', blz. 17, reeds het nodige is gezegd. In elk geval wijzen zij niet uitsluitend op Verwijs. Cornelis deed er ook aan. Van hem is een kladje bekend, waarin hij de naam van de Merovingische koning Clovis afleidde van ,,koppenkloven''. Hij zal zelf ook wel eens gelachen hebben over zo'n inval, maar in een handschrift, dat voor echt 13e eeuws moest doorgaan, zou dat niet misstaan. Daar had hij gelijk aan.

Dr. De Jong, die wel moest erkennen, dat de Duitsers zijn leer niet eenstemmig aanvaard hadden, trachtte zijn lezers wijs te maken, dat de strijd om de auteur hen ,,Siberisch koud'' liet.[4] Hübner en Köhler zouden daarom de ,,theorie Verwijs'' maar hebben gelaten voor wat zij was.

Helaas, voor De Jong, klopt dat in het geheel niet. Hübner heeft

zelfs drie blz. gewijd aan de auteursvraag (S. 31-33) en al liet hij het „weiter entwirren" ook aan de Hollanders over, toch is het niet twijfelachtig dat hij, onder indruk van wat hij noemt het „erdrückende Material", dat door B. Vinckers en anderen tegen Cornelis o.d. Linden was bijeengebracht, deze Cornelis voor de auteur aanzag.

Blijkens het verslag in het Berliner Tageblatt van het op 4 mei 1934 in de stampvolle aula der Berlijnse universiteit met Wirth gehouden debat, heeft Hübner dan ook gezegd, dat hij meende te mogen aannemen, dat Cornelis o.d. Linden de auteur was, o.a. op grond van diens bibliotheek. Minutenlang, stormachtig applaus volgde op deze rede. In zijn brochure noemde Hübner de constructie van De Jong gekunsteld en diens these niet „schlüssig" bewezen. Hij begreep, dat de motieven, die aan het O.L.B. ten grondslag liggen, duidelijker worden, wanneer men weet wie de auteur was.

Wat nog niet duidelijk bleek en o.i. veel verklaart, is dat het o.a. door Prof. Hübner zo meesterlijk aangetoonde ware karakter van het O.L.B. totaal ontgaan is aan na te noemen kring van literatoren. De reeds aangehaalde Prof. Mr. R. Fruin, de Algemeen Rijksarchivaris te 's-Gravenhage, die in „Het Boek" [1] het werk van De Jong vernietigend beoordeelde, schreef ons over bovenbedoelde kring de hieronder afgedrukte brief, d.d. 25-1-1931:

> Hooggeachte Heer,
> Hierbij zeg ik U zeer vriendelijk dank voor de toezending van uw laatste geschrift (De houding van Dr. Eelco Verwijs) in zake het auteurschap van het Oera Linda-boek. Het is afdoende.
> Hebt gij in de Jahresberichte der Deutschen Geschichte gelezen wat (Prof.) Oppermann schrijft over uwe weerlegging van het boek van Dr. de Jong en ook over (Prof.) Brugmans? Het is voor U zeer waardeerend en voor de beide andere heeren niet zeer aangenaam.
> Gij komt op tegen mijne opvatting, dat wellicht Verwijs, toen hij zelf buiten schot was, het niet onaardig zou hebben gevonden als de heeren te Leeuwarden er met het Oera Linda-boek waren ingevlogen. Ik erken, dat zijne correspondentie die veronderstelling niet bevestigt, maar ik heb ze geopperd om te verklaren, hoe het komt, dat Winkler, die Verwijs uit Leeuwarden kende, en dat verschillende personen uit de kring van M. de Vries te Leiden, waartoe ook Verwijs had behoord (b.v. Prof. J. W. Muller) deze voor de vervalscher hebben gehouden en nog houden.
> Geloof mij intusschen enz.
> (w.g.) R. Fruin.

Blijkbaar was de ware aard van het O.L.B. aan deze geleerde kring geheel ontgaan. Ook aan Verwijs zelf. Hij achtte het immers mogelijk, zoals hij aan Johan Winkler schreef: dat het O.L.B. een kunststuk was van een of ander zijner vijanden, die hem er in had willen laten lopen. Verwijs was toen reeds te Leiden, overladen met ander werk, en zal zich verder wel niet verdiept hebben in het O.L.B.

De stand der Oera Linda-problemen is m.i. nu wel zò, dat deze voor serieuze onderzoekers, die onbevooroordeeld zijn en competent, geen geheimen meer opleveren en dat die problemen definitief zijn opgelost.

Leeuwarden, februari 1957. Mr. P. C. J. A. BOELES.

[1] Fruin R., De jongste poging tot opheldering van het Oera Linda-Boek mysterie. Het Boek, 1928, p. 154-156.

[2] Zie: J. Bolhuis van Zeeburgh, Kritiek der Friesche Geschiedschrijving, 1873, p. 153.

[3] Thet Oera Linda Bok. Editie Ottema, 1872, p. 41.

[4] De Jong, M. Het O.L.B. in Duitschland en hier, 1939, p. 15-16.